

II MONITORING IMPLEMENTACIJE POSTOJEĆIH PROPISA

1. Zakon o javnom informisanju

1.1. Implementacija Zakona o javnom informisanju obrađena je jednim delom kroz odeljak o slobodi izražavanja.

1.2. Kraj septembra u medijima je obeležila polemika pokrenuta povodom izveštaja zaječarske nezavisne produkcije „Za medija” o navodnim zloupotrebama budžetskog novca namenjenog javnom informisanju u Zaječaru i nastojanjima gradskih vlasti da brutalno nametnu punu kontrolu uređivačke politike u lokalnim medijima. Povodom ovog izveštaja reagovala su novinarska udruženja, ukazujući i da se u Zaječaru medijima ograničava pristup informacijama o radu Skupštine, i to tako što je lokalna privatna „TV Best” na te informacije dobila svojevrsan monopol. Pri navedenom, lica povezana sa „TV Best” nakon nedavnih lokalnih izbora u ovom gradu zauzela su rukovodeće funkcije u gradskoj vlasti, a bivši urednik ove televizije izabran je za gradonačelnika. Iz „TV Best” je odgovoreno da razlog za protest produkcije „Za medija” leži u činjenici da ova kuća nije dobila sredstva na konkursu namenjenom medijima, i to iz prostog razloga što, kako navodi „TV Best”, „Za medija” i nije medij, već samo nezavisna produkcija.

Polemika je pokazala koliko je zapravo sistemsko uređenje pitanja pomoći koju država dodeljuje medijima značajno za njihov opstanak, ali i za konkurenciju na medijskoj sceni koja se netransparentnim subvencijama nesumnjivo narušava. Ono što je ostalo u senci jesu navodi da je novinarima u Zaječaru otežano praćenje skupštinskih zasedanja, i to tako što im je zabranjen pristup u skupštinsku salu. Novinari, navodno, video snimke skupštinskih sednica kojima nisu mogli lično da prisustvuju, koji su načinjeni sigurnosnim kamerama, dobijaju tek sa nekoliko dana zakašnjenja. Ono što dalje izaziva sumnju u diskriminaciju su tvrdnje da snimci i ne stižu sa adrese Skupštine grada, već iz redakcije „TV Best” iz čega su novinari produkcije „Za medija” zaključili da je „TV Best” i po tom osnovu privilegovana u odnosu na druge medije i novinare u Zaječaru. Zakonom o javnom informisanju predviđeno je da organi lokalne samouprave i odbornici imaju obavezu da informacije o svome radu učine dostupnim za javnost i to pod jednakim uslovima za sve novinare i sva javna glasila. Sprečavanje novinara da prisustvuju sednicama skupštine, kao i dostavljanje snimaka sednica samo jednoj ili samo pojedinim redakcijama, dok ti snimci drugim redakcijama i novinarima stižu tek kasnije, nesumnjivo jeste diskriminacija i povreda odredaba Zakona o javnom informisanju. Budući da ovaj slučaj nikako nije usamljen, očigledno je da Srbija ima ozbiljan problem sa implementacijom Zakona o javnom informisanju u delu u kome on nalaže nediskriminatorski tretman medija od strane državnih organa i organa lokalne samouprave.

2. Zakon o radiodifuziji

Savet Republičke radiodifuzne agencije je na sednici koja je održana 13. septembra 2013. godine odlučio da odbije prigovore Društva za radio i televizijske aktivnosti i „Kopernikus cable network” d.o.o. iz Niša i „Nove.rs Television” d.o.o. iz Beograda koji su izjavljeni na Rešenje Saveta od 9. avgusta 2013. godine da se ne dodeli dozvola za emitovanje televizijskog programa na nacionalnom području. Član 54 Zakona o radiodifuziji propisuje da je podnosilac prijave na javnom konkursu koji je nezadovoljan odlukom Saveta ovlašćen da podnese prigovor u roku od 15 dana od dana dostavljanja Rešenja o odbijanju prijave. Po stavu 2 istog člana, Savet donosi odluku o prigovoru u roku od 30 dana od dana njegovog podnošenja. Protiv odluke koju Savet donosi po prigovoru može se pokrenuti upravni spor.

Do zaključenja ovog izveštaja nije objavljeno da je bilo koji od podnosilaca prijave podneo tužbu Upravnom sudu protiv odluke Saveta RRA kojom su prigovori odbijeni. Ostaje, međutim, da se vidi šta će se dalje dešavati sa frekvencijama koje su upražnjene oduzimanjem dozvole TV Avala, i koje su i dalje upražnjene odlukom da se odbiju prigovori dva podnosioca prijave na poslednjem javnom konkursu. Sledeći logiku tumačenja Zakona o radiodifuziji kojeg se RRA u ovom slučaju držala – da se javni konkurs raspisuje uvek kada na osnovu Plana raspodele radio frekvencija postoje mogućnosti za izdavanje novih dozvola za emitovanje programa, kao i da je Ministarstvo spoljne i unutrašnje trgovine i telekomunikacija, iako su postojale najave i spremni nacrti, iz nepoznatih razloga čekalo sa izmenom Plana raspodele radio frekvencija, kojima bi upražnjene frekvencije prenamenilo za proširenje Inicijalne mreže za emitovanje digitalnog signala, koja bi na taj način postala mreža za digitalni simulkast u očekivanju digitalizacije – načelno je moguće da RRA ponovi konkurs. Jedna stvar o kojoj se malo govori, a koja je nesporna, jeste ta da je interes koji potencijalni investitori imaju za dobijanje nacionalne dozvole za emitovanje televizijskog programa u Srbiji 2013. godine drastično manji od interesa koji je za istu takvu dozvolu postojao 2006. godine. Tada su interes da dođu u Srbiju imale neke od vodećih svetskih kompanija u ovoj industriji, kao što je News Corporation, koji je 2006. dobio dozvolu za svoju TV Fox (kasnije prodatu grčkoj Antenna grupi), ili RTL, koji na konkursu 2006. godine nije uspeo da dobije dozvolu. News Corporation je u međuvremenu otišao, RTL-u više nismo zanimljivi, kao što nismo zanimljivi ni CME grupi, koja je prisutna u Hrvatskoj, Sloveniji, Bugarskoj, Rumuniji, Češkoj i Slovačkoj. Ovo bi trebalo da bude dovoljno jasna poruka da stvari sa medijskom scenom u Srbiji ne stoje dobro. Ovo bi takođe trebalo da bude dovoljno jasna poruka da je polazno stanovište Strategije razvoja radiodifuzije usvojene još 2005. godine, po kojem u Srbiji za potrebe komercijalne radiodifuzije na svim nivoima treba obezbediti što više mesta u etru, prevaziđeno. Očigledno je da ne postoji mera interesa na strani medijske industrije koja bi obezbedila konkurenciju od koje bi RRA mogao da izabere najbolje. Tako se tender za nacionalnu televiziju u Srbiji svodi na kandidate bez adekvatnih referenci. Razloga je više. Strategija razvoja radiodifuzije iz 2005. godine je i inicijalno bila loša i nije prepoznala da kvantitet u medijskoj industriji ne rađa nužno i kvalitet.

Preveliki broj nacionalnih dozvola na siromašnom marketinškom tržištu kreirao je situaciju u kojoj je televizija u Srbiji biznis koji ne obezbeđuje povrat investicije. Zato je svojevrstan paradoks što RRA, umesto da donese novu Strategiju razvoja radiodifuzije, budući da je prethodna i inače bila napisana da važi samo do 2013. godine, kojom bi drugačije utvrdila broj i vrstu emitera za koje se javni konkurs raspisuje, raspisuje konkurs po staroj Strategiji, prevaziđenoj i štetnoj kada se primeni na postojeće, izmenjene okolnosti. Sve drugo ne samo da odlaže digitalizaciju i neophodne tehnološke promene već i narušava profesionalnost i nezavisnost medija i urušava razvoj radiodifuzije i stvaralaštva u oblasti radija i televizije u Srbiji, umesto da ga podstiče.